

С Т А Н О В И Щ Е

по обявен конкурс за заемане на академичната длъжност “доцент”, по научната специалност “Организация и управление извън сферата на материалното производство (вътрешен ред и сигурност)”, в област на висшето образование 9, “Сигурност и отбрана”, професионално направление 9.1. “Национална сигурност”, – Национална сигурност и обществен транспорт, обявен в ДВ, бр. 56, с.129 от 2022 г.

Кандидат в конкурса: **д-р Васил Колев**

Автор на становището: **проф. д-р Томо Борисов**

Идентификационен номер в НАЦИД: № 38532; *Регистър за научната дейност в Република България;* <https://ras.nacid.bg/dissertation-preview/38532>

Основание за изготвяне на становището: Заповед №37/31.10.2022 г. на Ректора на Висше училище по сигурност и икономика, Пловдив

Пловдив

2022

I. ОБЩО ОПИСАНИЕ НА ПРЕДСТАВЕНИТЕ МАТЕРИАЛИ

В списъка с научните публикации на кандидата в конкурса за доцент – д-р Васил Колев, са включени 16 заглавия, от които за рецензиране 15.

Те могат да се класифицират в следните групи:

- Монографии - 1;
- ◆ Статии и научни доклади - 14.

Представените за рецензиране разработки отговарят на изискванията за наукометрични данни. Това прави основателни претенциите на кандидата, с оглед заемането на академичната длъжност „доцент“.

II. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПРЕПОДАВАТЕЛСКАТА И НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ НА КАНДИДАТА

Представените разработки са издадени след получаването на научната степен “доктор”. Освен това те напълно съответстват на изискванията за наукометрични показатели, с оглед заемането на академичната длъжност „доцент“.

Научноизследователската дейност на д-р Колев, е посветена на актуални въпроси, свързани със защитата на националната сигурност. По специално в сферата на обществения транспорт. Става въпрос преди всичко за организацията на работа в обществения транспорт. Отделено е място на изследването, на различните проблеми, съпътстващи вътрешноградския транспорт. Посочени са и подходите за тяхното преодоляване.

Не са ми известни данни за плагиатство, което ми дава основание да кажа, че публикациите от гледна точка на авторство отговарят на изискванията, за участие в конкурс за хабилитация. Нещо повече считам, че някои от

предложенията, които сме отразили в становището, като приноси могат да се използват от компетентните органи, а също и от неспециалисти.

III. ОЦЕНКА НА НАУЧНИТЕ ПОСТИЖЕНИЯ И ПРИНОСИ В ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ЗА ОЦЕНКА ТРУДОВЕ

1. В изследването си, с характер на *монография* със заглавие „*Националната сигурност и свързаността ѝ с обществения транспорт*“ е акцентирано върху проблемите, отнасящи се основните аспекти на сигурността на национално равнище, във връзка с използването на обществения транспорт. Става въпрос преди всичко за използването на всякакъв вид вътрешноградски транспорт. Изказано е мнение, че тъкмо тези видове обществен транспорт, са не само от значение за придвижването на хората, но и за тяхната сигурност. На основата на тази принципна позиция, са споделени и някои подробности, а също и виждания за промяна.

Подчертана е не само същността и важността на обществения транспорт, но и възможностите за неговото развитие. Това само по себе си определя и значението на основните политики не само в даден регион, но и на национално равнище.

Основен акцент в изследването се пада на глава трета, посветена на ролята на обществения транспорт за националната сигурност. Основно става въпрос за различните видове фактори, оказващи влияние върху националната сигурност. Авторът разглежда диференцирано ролята на всеки от тези фактори, което в значителна степен улеснява анализа. Не е пропусната и темата за зелената енергия, която е предмет на разглеждане от страна на автора и в други негови публикации.

Предлагането на добри практики в контекста на разглежданата тематика, допълнително повишава нивото на работата и говори за ясната информираност, на автора и възможностите му, от гледна точка анализ и препоръки.

Приносите в монографията могат да бъдат обобщени по следния начин:

- ◆ на първо място ще си позволим да отбележим, наличието на анализ за обществения градски транспорт и някои от основните рискове, стоящи при неговото използване. Позволяваме си да отбележим този принос на първо място, защото този въпрос има пряко отношение спрямо защитата на националната сигурност в национален аспект;
- ◆ обоснована е необходимостта от промяна на основните политики за използване на обществения транспорт, като фактор за националната сигурност;
- ◆ Диференцираното и детайлно разглеждане на ролята на обществения градски транспорт и връзката му с националната сигурност, в едно с предложени промени, с оглед подобряване ефективността при защитата на хората от града, които се възползват от неговите услуги, също може да се възприеме, като принос. Селектирането на тези възможности в контекста на защитата на сигурността за всяка страна също е от голямо значение.

Цялостното изследване и изведените приноси, дават основание да приемем, че предложената работа е комплексно научно изследване, което реално пресъздава основните аспекти и рисковете от гледна точка на използването, на вътрешноградския транспорт и сигурността на хората. В този смисъл работата може да бъде полезна не само за научните и практически работници, но и за населението.

2. Статията „Национална сигурност и устойчивост във вътрешноградския транспорт“ има за цел да се анализира развитието на градския транспорт, пречупено през призмата на защитата на сигурността. Това е въпрос не само за взаимоотношенията между органите с компетенции по въпросите на вътрешноградския транспорт, но и между гражданите и органите, в името на тяхната сигурност. Подчертано, е че населението в градовете все повече се увеличава, което води до увеличаване и на автомобилния транспорт. Специално внимание е обърнато на това, че тази тенденция оказва влияние върху стабилността на всички видове услуги, сред които и вътрешноградския превоз. Акцентирано е върху това, че повишаването на броя на населението и проблемите, които възникват за вътрешноградския транспорт влияят върху сигурността на населението в съответния град.

Специално място в статията е отделено на факта, че по-голямата част от населението живее в големите градове. Според авторът наред с многото предимства, се очертават и някои недостатъци, сред които е замърсяването на въздуха и околната среда.

Приносът в тази публикация може да бъде концентриран в осмислянето по нов начин, на състоянието на вътрешноградския транспорт и неговото влияние за националната сигурност.

3. С много голяма стойност от гледна точка на вътрешноградския транспорт, като елемент на националната сигурност е и публикацията с характер на *статия*, съдържаща анализ на тази дейност в т.н „умни градове“. Става въпрос за реализацията на световна инициатива на тази тема.

Анализът е посветен на автобусния транспорт в контекста на националната сигурност. Обърнато е внимание и на това, че тази инициатива се развива вече повече от десетилетие. По този начин се подчертава значимостта на инициативата от гледна точка на ползите за живущите в града, но и за националната сигурност. Подчертано, е че в тази инициатива са включени градове от цял свят. Нещо повече, някои от тях са сред най-големите такива. Става въпрос за Ню Йорк, Лондон и Сеул. Ключова роля според автора имат критериите, които определят въпросните градове за „умни“.

Проведеният анализ дава основание за конкретни изводи и препоръки, част от които са свързани с необходимостта от системна координация и сътрудничество, по изследваните въпроси. Все в тази връзка, е подчертаването на ролята на институциите за развитието на градовете от гледна точка на сигурността, на населението на неговата територия. Основната констатация, е че наред с преодоляването на съществуващите проблеми е необходимо и наличието на възможности за развитие. Този ключов за практическата дейност извод, също може да се приеме, като един от приносите при това не само в тази публикация, но и в цялостната научноизследователска дейност на кандидата.

Централно място в публикацията е използването на компютърни системи, които в реално време да подават актуална информация за състоянието на пътната обстановка, което от своя страна спомага за сигурността на хората и предприемането на правилните мерки.

Обърнато е внимание и на пътничопотока, в който много често участват автомобили с един пътник. Само по себе си това предполага

задръствания и други усложнения на пътното движение. Този проблем с основание според автора може да бъде преодолян посредством използването на обществения транспорт. Това обаче е възможно само в случай на повишаване нивото, на услугата наречена вътрешноградски транспорт. Става въпрос за увеличаване броя на транспортните средства и по възможност създаването на нови маршрути. Това от своя страна ще създаде други проблеми, свързани с климата и екологията. В края на работата е направен изводът, че тъкмо вътрешноградският транспорт следва да способства, не само за подобряване условията за придвижване на населението, но и за цялостното развитие на съответното населено място.

4. Не е подмината и темата за *зелената енергия, свързана с автобусния транспорт и връзката му националната сигурност*, в публикациите на г-н Колев. Това е още едно доказателство за изключителната съпричастност по проблемите, за защита на националната сигурност в контекста на вътрешноградския транспорт. По този начин авторът показва афинитет и към екологичната част.

Така в публикацията си с характер на статия, посветена на *зелената енергия и автобусния транспорт и тенденциите за развитието му от гледна точка на националната сигурност*, са засегнати въпроси свързани с възникналият през последните години фактор, за екологичен транспорт, какъвто е зелената енергия. Правилно според автора е необходимо преминаването към такъв вид транспорт. В тази връзка са посочени и основания за това, каквото е опазването на околната среда, която в известна

степен също е свързана със сигурността. Направен е изводът, че вътрешноградският транспорт оказва съществено влияние върху развитието на селищата, в които се използва, а също и за необходимостта от заостряне вниманието на оторизираните институции, с надеждата, че по този начин ще бъдат предприети и необходимите мерки. Всичко това е от стратегическа важност за всеки град и страна. В статията е посочено и това, че компетентните органи следва да предприемат конкретни ангажименти, с оглед намирането на иновативни форми и методи, с оглед осигуряването на така необходимата сигурност на населението, което е под тяхната юрисдикция.

Друга съществена подробност в статията, е че авторът напомня за необходимостта от транспорт и това, че тъкмо придвижването на хората от едно на друго място, е от най-съществено значение, за икономиката на съответното населено място и държавата, като цяло. Подобно на други публикации и в тази се споменава за тенденцията за увеличаване броя на градското население, с което и затрудненията по отношение начина на живот. Авторът споделя необходимостта от ограничаване на тази тенденция, с оглед и защита на сигурността.

Не са подминати и други важни въпроси, свързани с повишаване броя на населението. Става въпрос за тяхното изхранване, подслон, комуникация и различните видове услуги. Сред тях разбира се и транспортната услуга, чиито фактор на значимост се увеличава в тези условия. Това е така, защото тези хора следва да се придвижват – на училище, на работа, в питейните заведения, търговските обекти и други. В тази връзка, възникват и проблеми за самият градски транспорт, свързани главно с автопарка и обслужването на

автобусите. Необходимостта от популяризирането на градския транспорт в тези условия обаче, е повече от необходимо, защото ще спомогне за намаляване броя на транспортните средства, главно лични автомобили. Всичко това говори за необходимостта от намирането на иновативни форми за транспорт, какъвто е зелената енергия.

Анализът и на тази основа изводите, показват добрата информираност на автора и способността му да превръща информацията в анализ, на основата, на който да се извеждат необходимите изводи.

5. Особен акцент в публикациите на д-р Колев заема спецификацията на вътрешноградските превози. Типичен пример за това е *статията* със заглавие „*Спецификация на вътрешноградските превози, с оглед националната сигурност в Република България*”

Авторът прави своя анализ на основата на основни моменти и обстоятелства, относно спецификата на вътрешноградския обществен транспорт. За разлика от други публикации в тази освен прокламираната теза за важността на транспорта от гледна точка на икономиката, авторът споменава за значимостта и на транспортното право, като самостоятелен отрасъл на правото. В този смисъл важна е спецификата на този вид транспорт, за националната сигурност. Както е известно, важността на масовия транспорт е от особено значение за населението на всяка страна.

Специално място в работата заема анализът на автобусния транспорт. Изследван е и ефекта от превозването, оценен, като полезен от гледна точка на промяна на местонахождението. Включени са и разходите, които когато се използва градският транспорт, са по-малко.

Все в тази връзка може да се отбележи, че желанието на хората да използват собствен превоз, се основава най-вече на възможността сами да взимат решението за това, без да се съобразяват с разписанието на обществения транспорт. Следва да се отбележи, че съществен елемент от разглеждания въпрос е прекомерния брой автомобили, които се движат по пътищата, вследствие на което има голям брой задръствания. Това се отнася най-вече за пиковите часове. Всичко това дава основание на автора да направи извод, че най-уместният вариант е да се използва масовият градски транспорт, което има и пряко отношение за националната сигурност.

Останалите публикации, които са заложи в списъка представен от г-н Колев, също имат своето значение и по никакъв начин не могат да бъдат пренебрегвани, когато говорим за предоставянето на становище от гледна точка на техния характер и значение. Позволихме си да подберем само някои от тях, които според нас трасират развитието на кандидата, за академичната длъжност „доцент“ и ясно показват неговия афинитет към определени проблеми, главно свързани със защитата на националната сигурност, в контекста на вътрешноградския транспорт. Трябва да отбележим, че научната продукция на г-н Колев е не само теоретично, но и практически издържана и може да бъде полезна не само на специалистите, но и на голяма част от населението в защитата на националната сигурност.

Наличието на цитирания, допълват общото отлично впечатление за нивото на научната продукция на д-р. Колев.

IV. ЛИЧНИ ВПЕЧАТЛЕНИЯ ЗА РАБОТАТА НА КАНДИДАТА

Не познавам лично г-н Колев. Имайки предвид обаче нивото на неговата

научна продукция и кариерата, която до този момент го съпътства, като преподавател и ръководител, мога да си направя извод, че става въпрос за сериозен и с ясно изградени качества човек, чиято хабилитация ще е заслужена.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Преподавателската, научната и управленска дейност на д-р Колев, както и представените научни публикации, дават основание да препоръчам на УВАЖАЕМОТО ЖУРИ да го избере, с оглед заемането от него на академичната длъжност „доцент“.

14.11.2022 г.

Гр. София

Изготвил:

проф. д-р. Т. Борисов